

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Білоцерківського міськрайонного суду Київської області**

01.05.2025

м. Біла Церква, 2025

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 01 травня 2025 року групою НПМ здійснено відвідування Білоцерківського міськрайонного суду Київської області (далі – суд).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Яновська Інна Миколаївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Луференко Владислав Олександрович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Оладов Сергій Андрійович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Ковальов Олександр Юрійович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Палій Олександр Миколайович, регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в місті Києві та Київській області.

Загальна інформація:

Суд розміщується у двох окремих адміністративних будівлях, розташованих за наступними адресами: вулиця Волонтерська, будинок 7, місто Біла Церква, Київська область (далі – Суд 1) та вулиця Павла Скоропадського, будинок 4а, місто Біла Церква, Київська область (далі – Суд 2).

Голова суду – Шовкопляс Олександр Петрович, керівник апарату суду – Петраш Юрій Володимирович.

Штатна чисельність суддів – 26 посад, фактично здійснює судочинство – 19 суддів.

Організаційне та фінансове забезпечення діяльності суду здійснює Державна судова адміністрація України через Територіальне управління Державної судової адміністрації України у Київській області.

При вході до обох приміщень суду розміщена кнопка виклику персоналу для маломобільних груп населення, а також облаштовано пандуси, що забезпечують безперешкодний доступ осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп до будівлі суду.

Пропускний режим та охорону суду здійснюють працівники Служби судової охорони, пост яких знаходиться на першому поверсі суду.

У приміщеннях суду встановлено інформаційні стенди з наявною інформацією про графік прийому громадян, телефони гарячих ліній Державної судової адміністрації України, про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, НПМ, надання безоплатної правової допомоги, правила та обов'язки учасників судових процесів тощо.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» суд є судом першої інстанції та здійснює правосуддя у порядку, встановленому процесуальним законом. Суд розглядає по першій інстанції цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом.

Приміщення Суду 1 розташоване на першому поверсі у п'ятиповерховій житловій будівлі, в якій облаштовано 5 залів судових засідань. В даному суді розглядаються цивільні та адміністративні справи.

Приміщення Суду 2 розташоване в двоповерховій будівлі, у якій облаштовано 8 залів судових засідань. У зазначеному приміщенні здійснюється розгляд кримінальних справ та справ про адміністративні правопорушення. Для розгляду кримінальних проваджень у приміщенні обладнано 4 зали судових засідань.

Зали судових засідань для розгляду кримінальних справ обладнані системою відеоконференцзв'язку та кабінами для підсудних (засуджених), які загородженні спеціальним захисним склом. Конвоювання підсудних (засуджених) до Суду 2 здійснюють військовослужбовці Національної гвардії України.

У будівлі наявні два входи/виходи: основний (центральный) – для загального користування та службовий (конвойний) – для конвоювання осіб, узятих під варту.

У день відвідування у Суді 2 не перебували обвинувачені, підсудні або засуджені.

У приміщеннях Суду 2, у тому числі у камерах для тримання обвинувачених, підсудних (засуджених) підтримується належний санітарно-гігієнічний стан.

Зали судових засідань для розгляду кримінальних справ забезпечені бактерицидними (кварцовими) переносними лампами.

Додатково зазначаємо, що у приміщенні Суду 2 облаштовано спеціальний бокс для заїзду автотранспорту варті та огорожену стоянку для зазначеного автотранспорту, а також здійснення посадки та висадки обвинувачених (підсудних), засуджених з тильної/службової (конвойної) частини будівлі суду.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права осіб на гідні умови тримання (стаття 25 Загальної декларації прав людини, стаття 48 Конституції України)

1. Під час відвідування приміщень Суду 2 встановлено факт порушення вимог пункту 6.5.2 Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і

спороди. Суди», затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 №175 (далі – ДБН Суди) та пункту 10 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженої спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція з організації конвоювання) де визначено, що кількість камер для обвинувачених (підсудних), засуджених слід передбачати виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ. Беручи до уваги викладене, в Суді 2, де облаштовано 4 зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, має бути обладнано 12 камер. Натомість в суді облаштовано лише 3 камери для тримання підсудних (засуджених), що може порушувати вимоги роздільного розміщення чоловіків та жінок, дорослих та неповнолітніх, а також ізольованого тримання осіб, котрим заборонено спілкування між собою (фото 6).

2. У порушення пункту 20 Мінімальних стандартних правил поводження з в'язнями, пункту 22.5 Європейський пенітенціарних правил обвинувачені (підсудні), у Суді 2 засуджені не мають доступу до чистої питної води (фото 7).

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

3. У порушення вимог пункту 7.1.9 ДБН Суди та пункту 13 Інструкції з організації конвоювання маршрут конвоювання обвинувачених, підсудних (засуджених) від камери до залу судових засідань Суду 2 не ізольований, конвоювання здійснюється доступним для сторонніх осіб коридором (цілком ізольований маршрут конвоювання підсудних лише до однієї зали судового засідання) (фото 1, 2).

4. У порушення Кодексу цивільного захисту України, у Суді 2 відсутнє найпростіше укриття, яке має забезпечувати можливість безпечного перебування населення від впливу небезпечних факторів, що виникають внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів.

5. Установлено порушення Правил експлуатації та типові норми належності вогнегасників, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 15 січня 2018 року № 25, а також ДСТУ 4297:2004 «Пожежна техніка. Технічне обслуговування вогнегасників. Загальні технічні вимоги», а саме: у коридорах Суду 2 та залах судових засідань встановлено вогнегасники, термін експлуатації яких завершився (фото 3, 4).

6. У порушення пункту 9 Інструкції з організації конвоювання, пункту 6.5.1 ДБН Суди, в Суді 2 відсутнє приміщення конвою (фото 5).

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України).

7. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, пункту 23.4 Європейських пенітенціарних правил, статті 59 Конституції України, пункту 6.5.2 ДБН Суди, у приміщенні Суду 2 не обладнано кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими), що унеможлиблює реалізацію їх права на захист.

Окрім цього, вказане порушення потенційно може призвести до чергових звернень до Європейського суду з прав людини і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) Європейський суд з прав людини констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, проведення зустрічі адвоката з утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поводження.

Порушення прав осіб з інвалідністю (статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, статті 21 Конституції України) та маломобільних груп населення.

8. Відповідно до вимог ДБН В.2.2–40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН Інклюзивність), доступність для маломобільних груп населення повинна забезпечуватися фізичною можливістю і зручністю потрапляння та пересування об'єктом.

У порушення вимог пункту 8.2 ДБН Інклюзивність, внутрішні сходи в приміщенні Суду 2 не обладнані попереджувальними тактильними та контрастними елементами, розміщеними перпендикулярно до напрямку руху перед сходами.

Слід зазначити, що зовнішні сходи були обладнані тактильними (рифленими) та контрастно забарвленими попереджувальними смугами, розміщеними перпендикулярно до напрямку руху перед сходами, проте на даний час ці елементи втратили належну рельєфність та візуальну помітність унаслідок зношення, що не відповідає встановленим вимогам щодо забезпечення архітектурної доступності та дотримання прав учасників судового процесу (фото 8, 9).

9. У порушення вимог пункту 11.5 ДБН Інклюзивність, санітарні вузли у приміщенні Суді 2 не пристосовані для користування маломобільними групами

населення у зв'язку з відсутністю у них поручнів та можливості людині на кріслі колісному потрапити до санітарної кімнати (фото 10).

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України у Київській області:

1.1. Вжити заходів щодо запобігання порушень, що призводять або можуть призводити до порушень прав людини.

2. Білоцерківському міськрайонному суду Київської області:

2.1. Забезпечити кількість камер для підсудних (засуджених) не менш ніж 4 м² виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ;

2.2. Забезпечити підсудним та засудженим безперешкодний доступ до питної води;

2.3. Забезпечити ізольований маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних) та засуджених від камери до всіх зал судових засідань для розгляду кримінальних справ;

2.4. Облаштувати у будівлі Суду 2 найпростіше укриття;

2.5. Здійснити заміну вогнегасників, термін експлуатації яких завершився, на нові або провести їх технічне обслуговування відповідно до вимог;

2.6. Облаштувати в Суді 2 приміщення конвою;

2.7. Облаштувати будівлю Суду 2 кімнатою для роботи адвоката з підсудними;

2.8. Створити для маломобільних груп населення відповідні умови.

Додаток: фотоматеріали – на 3 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

**головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних
представництв Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради
України з прав людини**

Інна ЯНОВСЬКА

Фотоматеріали

фото 1

фото 2

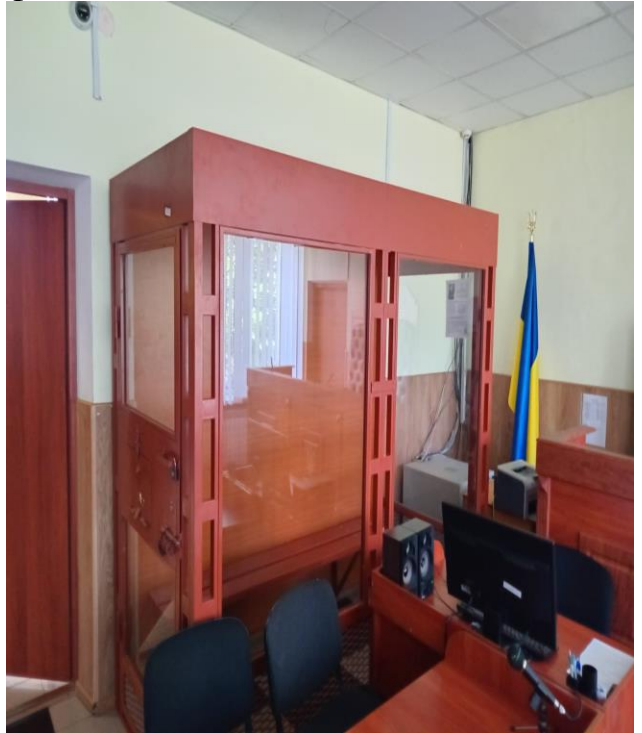

фото 3

фото 4

фото 5

фото 6

фото 7

фото 8

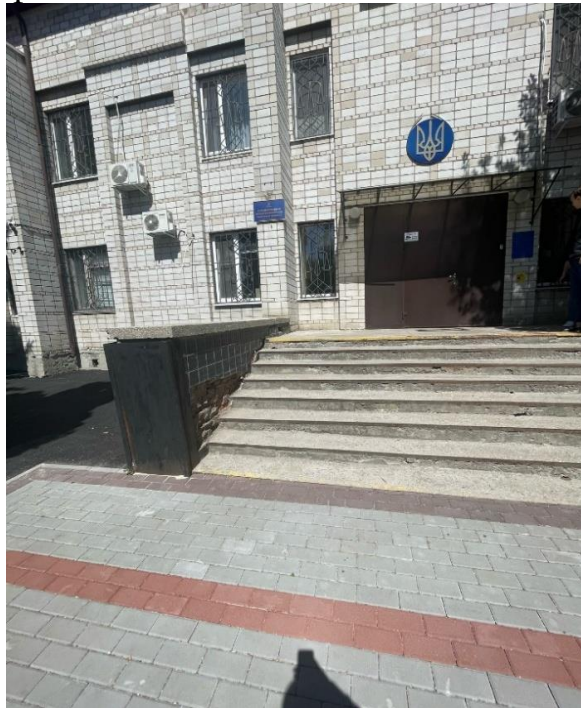

фото 9

фото 10

